

Naar de bibliotheek van 2029

A tot Z 0 tot 100

een uitnodiging voor iedereen

Inhoudsopgave

Er was eens.....	3
Ons verhaal.....	4
Missie, visie en kernwaarden.....	4
Missie.....	4
Visie.....	4
Kernwaarden.....	5
Onze koers: samen maken we het verschil.....	5
Onze manier van werken: co-creatie.....	7
1. Taal is onze sleutel.....	9
Waarom taal het verschil maakt.....	9
Onze ambitie voor 2029.....	9
Hoe we dat doen.....	9
2. Iedereen doet mee.....	12
Waarom meedoen belangrijk is.....	12
Onze ambitie voor 2029.....	12
Hoe we dat doen.....	12
3. Altijd nieuwsgierig.....	14
Waarom nieuwsgierigheid ertoe doet.....	14
Onze ambitie voor 2029.....	14
Hoe we dat doen.....	14
Organisatie.....	16
Hoe we dat doen.....	16
Meerjarenbegroting.....	19
Risico's en beheersmaatregelen.....	21

Er was eens...

Een bibliotheek, stevig geworteld in Capelle en Krimpen; de Bibliotheek aan den IJssel. Een plek waar met verhalen bruggen werden geslagen en nieuwsgierigheid nieuwe werelden opende. Iedereen was welkom, met of zonder plan, om te ontdekken, te leren en te groeien.

Op een dag kwamen de medewerkers, vrijwilligers, gemeenten en partners van onze Bibliotheek bij elkaar. Samen stelden wij een nieuw kompas op voor de toekomst. Want in een tijd waarin mensen soms tegenover elkaar staan, wilden wij iets bijzonders doen: bruggen van woorden bouwen, harten verbinden en begrip laten bloeien.

De roep om bibliotheken klinkt steeds luider, zowel in onze gemeenten als in het land. Zo kondigde het Rijk een zorgplicht aan voor openbare bibliotheekvoorzieningen vanaf 2027. Dat versterkt onze verantwoordelijkheid om actief burgerschap te stimuleren via taal, kennis, ontmoeting en digitale vaardigheden.

Wat ons drijft? Onafhankelijkheid, gastvrijheid en ruimte om zelf te ontdekken. Wij bieden betrouwbare informatie, een veilige haven en durven nieuwe paden te bewandelen. Want leren mag een avontuur zijn. Vernieuwing begint altijd met een eerste stap.

De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan een stevige basis voor onze educatieve en maatschappelijke functie. Nu willen we verder, meer zichtbaar in de wijk en verbonden met partners. Ons uitgangspunt: iedereen moet kunnen meedoen.

Dit beleidsplan is een uitnodiging om samen verder te bouwen aan een bibliotheek waar verhalen leven, ideeën groeien en nieuwsgierigheid altijd welkom is.

Tot ziens in onze bibliotheek!

Dionne Dinkhuijsen
Directeur-bestuurder Bibliotheek aan den IJssel

Wij zijn de bibliotheek van Capelle en Krimpen

We staan midden in de samenleving en zijn geworteld in de buurt. Onze vestigingen zijn plekken waar mensen zich thuis voelen en hun wereld vergroten. We zijn er voor iedereen die een weg zoekt in een veranderende wereld. Je kunt er leren, ontdekken of gewoon even zijn: ontspannen, inspiratie opdoen of een praatje maken.

We bieden programma's voor lezen, taalvaardigheid, digitale vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling. Van BoekStart tot het Taalhuis, van IDO-sprekuren tot creatieve en culturele activiteiten. Daarmee ondersteunen we inwoners bij de vragen die zij hebben, bieden we nieuwe perspectieven en brengen we mensen samen. Je vindt ons in de wijk, op school, op evenementen en online - altijd toegankelijk.

De afgelopen jaren hebben we onze taal-, lees- en digitale programma's structureel versterkt. We zijn een herkenbare en vaste partner voor onderwijs, welzijn en gemeenten. Onze inzet op leesbevordering, digitale inclusie en participatie laat zichtbaar verschil zien. De komende jaren bouwen we verder: zichtbaar in de wijk, verbonden met partners en gedreven door de overtuiging dat iedereen de kans moet krijgen om mee te doen en vol vertrouwen naar de toekomst te kijken.

Missie, visie en kernwaarden

Onze missie, visie en kernwaarden vormen het fundament van ons werk. Ze maken duidelijk welke rol we vervullen in Capelle en Krimpen aan den IJssel.

Missie

Bibliotheek aan den IJssel stimuleert actief burgerschap: we bieden inwoners van Capelle en Krimpen ruimte om mee te doen in een veranderende samenleving. Als toegankelijke en inclusieve plek maken we leren, lezen, groeien en ontmoeten vanzelfsprekend. Zo dragen we bij aan gelijke kansen, persoonlijke ontwikkeling en betrokken gemeenschappen.

Visie

Wij geloven in de kracht van taal, kennis en ontmoeting als sleutel tot persoonlijke groei en maatschappelijke betrokkenheid. De bibliotheek is een centrale leer- en ontmoetingsplek waar alle inwoners zich kunnen ontwikkelen tot kritische, taalvaardige en digitaal weerbare burgers. Met sterke programmering en een veelzijdige collectie nodigen we mensen uit om zich te blijven ontwikkelen, hun zelfvertrouwen te vergroten, nieuwe verbindingen aan te gaan en bouwen we samen aan een betrokken, inclusieve samenleving.

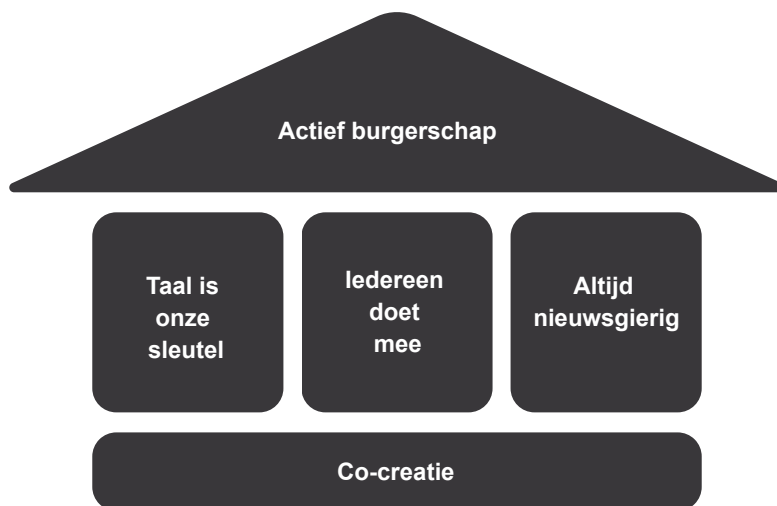
Kernwaarden

Onze kernwaarden vormen het fundament onder hoe we (samen)werken:

- Inspirerend – we prikkelen nieuwsgierigheid en maken leren en ontdekken aantrekkelijk
- Verbindend – we brengen mensen, ideeën en werelden samen
- Toegankelijk en inclusief – iedereen is welkom, ongeacht achtergrond, taal, leeftijd of niveau
- Betrouwbaar – we zijn onafhankelijk, deskundig en bieden een veilige basis in een wereld vol prikkels en meningen

Onze koers: samen maken we het verschil!

We streven naar een samenleving waarin iedereen meedoet, zich ontwikkelt en met vertrouwen naar de toekomst kijkt. Dat vraagt om meer dan zelfredzaamheid: het vraagt om betrokkenheid, reflectie en verbinding. De sleutel is taal, want wie leest, ontwikkelt niet alleen vaardigheden, maar ook verbeeldingskracht en empathie. De komende jaren werken we vanuit drie samenhangende pijlers:

1. Taal is onze sleutel

We investeren in taalontwikkeling en leesplezier van baby tot volwassene. We versterken de samenwerking tussen school, bibliotheek en thuis. Ook zorgen we voor een doelopende leeslijn van 0 tot 100 jaar. Het Taalhuis is daarbij de centrale plek voor taalontwikkeling en ondersteuning van volwassenen.

2. Iedereen doet mee

We helpen inwoners hun weg te vinden in de digitale samenleving. We versterken basisvaardigheden, stimuleren kritisch, digitale zelfredzaamheid en bevorderen digitaal burgerschap.

3. Altijd nieuwsgierig

We verbinden mensen en ideeën, prikkelen creativiteit en zorgen dat leren voelt als iets wat je wíl, niet wat je móét. We bieden ruimte voor dialoog en ontmoeting: inwoners gaan in gesprek over maatschappelijke thema's, leren elkaars perspectieven kennen en waarderen verschillen als kracht binnen de gemeenschap. Daarmee werken we aan democratische weerbaarheid.

Maatschappelijke ontwikkelingen en lokale context

Capelle en Krimpen staan de komende jaren voor veranderingen die direct invloed hebben op de leefwereld van inwoners. Deze ontwikkelingen bepalen mede waar onze bibliotheek voor nodig is en waar we onze inzet op richten.

- Digitalisering neemt verder toe. De digitalisering van de overheid en samenleving vraagt om meer digitale en informatieve vaardigheden. Steeds meer diensten zijn online, terwijl een deel van de inwoners moeite heeft met digitale systemen, formulieren en basisvaardigheden.
- Toenemende kloof tussen inwoners. Verschillen in taalniveau, digitale vaardigheden, inkomen en gezondheid leiden tot ongelijkheid in kansen en deelname.
- De mentale druk op jongeren neemt toe, onder andere door prestatiedruk en onzekerheid.
- Afname van leesmotivatie. Kinderen en jongeren lezen minder, wat effecten heeft op taalontwikkeling, schoolprestaties en kansen later in het leven.
- De diversiteit groeit; inwoners hebben uiteenlopende taalniveaus, leerbehoeften en een inclusieve plek.
- Eenzaamheid in meerdere wijken. Vooral onder ouderen, nieuwkomers en mensen met beperkte mobiliteit of een klein netwerk.
- De wijk als belangrijke leefomgeving. Gemeenten investeren in wijken waar partners samenwerken rondom ontmoeting, participatie en basisvaardigheden.
- Door desinformatie en complexiteit van regelgeving hebben inwoners behoefte aan betrouwbare informatie en plekken waar zij begrijpelijke uitleg krijgen.
- Toename van bureaucratie en regeldruk. Inwoners worstelen met het aanvragen van voorzieningen, zorg of financiële ondersteuning, waardoor behoefte aan hulp en uitleg groeit.

Onze manier van werken: co-creatie

Wij maken onze plannen niet achter gesloten deuren. We ontwikkelen ze samen met inwoners en partners. Co-creatie is voor ons geen losse aanpak, maar de manier waarop we dagelijks werken.

We bewegen mee met wat er in Capelle en Krimpen gebeurt. In buurten, op scholen, binnen lokale netwerken en natuurlijk in onze eigen bibliotheken zijn we aanwezig en aanspreekbaar. Overal waar mensen samenkomen, luisteren we, stellen we vragen en werken we samen aan oplossingen die ertoe doen. We durven te experimenteren en stappen soms al in voordat iets helemaal af is.

Onze medewerkers hebben de ruimte om met inwoners, scholen en wijkpartners nieuwe initiatieven te ontwikkelen en deze onderweg bij te sturen. Ook vrijwilligers nemen we hierin mee: zij vormen een belangrijke schakel tussen inwoners en medewerkers.

Co-creatie betekent ook samen eigenaarschap nemen. We maken duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en resultaten, zodat projecten duurzaam zijn. Door krachten te bundelen zorgen we voor programma's die op elkaar aansluiten en doorlopen. Hierdoor komen we op meer plekken in contact met inwoners, zoals thuis, op school, in de buurt en online.

Onze wettelijke en beleidsmatige basis

Bibliotheek aan den IJssel maakt deel uit van het landelijke netwerk van openbare bibliotheken en heeft een publieke opdracht. Ons werk volgt landelijke wetgeving, afspraken en lokale beleidskaders. Deze vormen de basis voor onze pijlers.

Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)

De Wsob vormt het fundament van onze opdracht met vijf wettelijke kernfuncties:

- Kennis en informatie
- Ontwikkeling en educatie
- Lezen en literatuur
- Kunst en cultuur
- Ontmoeting en debat

Bibliotheekconvenant 2024-2027

Afspraken tussen Rijk, provincies, gemeenten en bibliotheeksector, gericht op:

- Terugdringen van laaggeletterdheid
- Bevorderen van digitale inclusie en participatie
- Stimuleren van een leven lang ontwikkelen

Netwerkagenda 2024-2027

Er zijn drie maatschappelijke opgaven waar we ons als bibliotheeknetwerk samen voor inzetten:

- Geletterde samenleving → Taal is onze sleutel
- Participatie in de informatiesamenleving → Iedereen doet mee
- Leven lang ontwikkelen → Altijd nieuwsgierig

Lokale beleidskaders

Onze inzet sluit aan bij de lokale ambities van Capelle en Krimpen op het gebied van:

- Taal, basisvaardigheden en gelijke kansen
Gericht op leesbevordering, taalontwikkeling, laagdrempelige ondersteuning en gelijke ontwikkelkansen voor kinderen, jongeren en volwassenen
- Participatie en zelfredzaamheid
Inwoners ondersteunen bij meedoen, praktische vragen, digitale vaardigheden en het vinden van de juiste hulp
- Gezondheid, welzijn en leefbaarheid
Aandacht voor mentale gezondheid, eenzaamheid, armoede, toegankelijkheid en sterke wijknetwerken
- Lokale Educatieve Agenda (LEA)
Samenwerking met scholen en partners rondom basisvaardigheden, mediawijsheid meertaligheid en kansrijke ontwikkeling
- Cultuurparticipatie en cultuureducatie
Toegankelijke cultuur, creativiteit en talentontwikkeling binnen school en vrije tijd, met aandacht voor inclusie en ontmoeting
- Ontmoeting en sociale cohesie
Ruimte voor laagdrempelige plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, leren, vragen kunnen stellen en zich thuis voelen

1. Taal is onze sleutel

Taalvaardigheid, leesplezier en basisvaardigheden voor iedereen

Waarom taal het verschil maakt

Taal is veel meer dan spelling of grammatica: het is de sleutel tot meedoen, leren en jezelf ontwikkelen. Voor sommigen is taal een bron van ontspanning of verdieping. Voor hen bieden we een rijke collectie en inspirerende programma's. Wie goed kan lezen en schrijven, kan informatie begrijpen, een mening vormen en volwaardig deelnemen aan de samenleving.

De leesmotivatie onder kinderen en jongeren daalt. Buiten school wordt nauwelijks nog gelezen, terwijl juist leesplezier een motor is van taalontwikkeling. Zonder stevige basis op jonge leeftijd ontstaan achterstanden die later moeilijk zijn in te halen. En juist dat staat onder druk.

Ook onder volwassenen is de urgentie groot. Een flinke groep inwoners vindt lezen en schrijven lastig. Dat geldt zowel voor mensen die zijn opgegroeid met het Nederlands als moedertaal (NT1) als voor mensen die Nederlands als tweede taal hebben geleerd (NT2). Zij hebben moeite met het begrijpen van brieven, het aanvragen van zorg of het ondersteunen van hun kinderen bij schooltaken. Daardoor is het lastiger om zelfstandig te leven of mee te doen in de samenleving. Vaak kunnen zij hun kinderen minder goed helpen met taal, waardoor achterstanden zich kunnen herhalen van ouder op kind.

Als we deze trend niet keren, groeit de kloof tussen wie meekomt en wie achterblijft. De bibliotheek is bij uitstek de plek om dat te doorbreken: uitnodigend en dichtbij. Door vroeg te starten, gezinnen en scholen te betrekken en volwassenen perspectief te bieden via het Taalhuis, maken we taalontwikkeling voor iedereen bereikbaar.

Onze ambitie voor 2029

Kinderen groeien op in een taalrijke omgeving waarin lezen vanzelfsprekend en leuk is. Ouders voelen zich gesteund om thuis met taal aan de slag te gaan. Jongeren ervaren lezen als iets dat inspireert, niet als verplichting. Volwassenen bouwen in het Taalhuis aan zelfvertrouwen en vaardigheden. Meertaligheid zien we als kracht en vertrekpunt: de eigen taal als brug naar het Nederlands. En voor taalvaardige inwoners bieden we verdieping, via leeskringen, schrijversbezoeken en themaprogramma's rond literatuur en cultuur.

Hoe we dat doen

Driehoek school-bibliotheek-thuis versterken

Taalontwikkeling begint thuis en op school. Daarom geven we de gezinsaanpak geletterdheid een centrale plek. We versterken de samenwerking tussen school, bibliotheek en thuis. Ouders krijgen praktische tips om voorlezen en praten over boeken en verhalen vanzelfsprekend te maken. Professionals helpen we om ouders actief te betrekken.

Initiatieven zoals de VoorleesExpress breiden we uit met de DoorleesExpress, zodat we gezinnen blijven ondersteunen van peuterleeftijd tot en met de basisschoolperiode. Vrijwilligers ondersteunen gezinnen op een toegankelijke, vertrouwde manier. We zorgen voor passende begeleiding

BoekStart en de Bibliotheek op school

Met BoekStart maken we baby's, peuters en hun (aanstaande) ouders al vroeg vertrouwd met boeken. In samenwerking met consultatiebureaus vergroten we het bereik. Groei is welkom, zolang de kwaliteit voorop blijft staan.

De Bibliotheek op school maakt lezen een vast onderdeel van het basis- en voortgezet onderwijs. We investeren in kwaliteit, zodat leerkrachten zich gesteund voelen en lezen goed verankerd raakt in de klas. Meer aandacht voor de helpende volwassene en betere ondersteuning voor professionals is hierin belangrijk.

Volwassenen die moeite hebben met taalvaardigheden

Een flinke groep inwoners vindt lezen, schrijven of rekenen lastig. In het Taalhuis helpen we hen stap voor stap vooruit. We bouwen dit uit tot een vaste en herkenbare plek binnen de bibliotheek en in de lokale infrastructuur.

Met korte, praktische leertrajecten dragen we bij aan vertrouwen en zelfstandigheid: van het lezen van een brief tot het beter begeleiden van hun kinderen. Ook mensen met Nederlands als moedertaal betrekken we actief, bijvoorbeeld via heldere communicatie en samenwerking met partners uit het sociaal domein. Vrijwilligers zijn hierbij onmisbaar. We investeren in hun deskundigheid en betrokkenheid, zodat zij deelnemers goed kunnen begeleiden en zich verbonden voelen met onze missie.

We:

- bouwen met partners aan een toegankelijke leeromgeving
- ontwikkelen korte reeksen met persoonlijke begeleiding en praktische toepasbaarheid
- zorgen dat professionals laaggeletterdheid beter herkennen en gericht kunnen doorverwijzen

Meer toegang, minder drempels

Onze collectie stopt niet bij de muren van de bibliotheek. Met de Online Bibliotheek maken we e-books, luisterboeken en digitale bronnen laagdrempelig beschikbaar, in de vestiging en thuis.

We onderzoeken of we het gratis lidmaatschap kunnen verlengen tot 23 of 27 jaar, zodat jongeren ook na schooltijd blijven lezen, zonder kosten als drempel. Daarnaast investeren we in goede apparatuur en duidelijke instructies, zodat iedereen gebruik kan maken van onze digitale bronnen.

Programmering en collectie: taal als plezier en ontmoeting

Onze collectie en programmering ondersteunen inwoners om taalvaardiger te worden, meer plezier in lezen te ervaren en zich vol zelfvertrouwen te ontwikkelen. Zo ontstaat één samenhangend en duurzaam aanbod waarin taal niet voelt als iets wat moet, maar als iets wat inspireert, verbindt en verrijkt.

Collectie: onze collectie ondersteunt taalontwikkeling en leesplezier bij jong en oud. Denk hierbij aan:

- Prentenboeken, jeugd- en jeugdliteratuur voor verschillende leeftijden en leesniveaus
- Boeken in eenvoudige taal voor wie moeite heeft met lezen
- Meertalige titels, zodat ook thuishalen een plek krijgen
- NT2-leermateriaal, speciaal voor inwoners die Nederlands als tweede taal leren
- Digitale collectie: e-books, luisterboeken en online bronnen via de Online Bibliotheek
- Zichtbaarheid in de vestigingen via schermen, leestips, displays en handige apps

Programmering: we brengen taal tot leven met programma's voor verschillende doelgroepen:

- Voor kinderen en gezinnen: interactieve voorleesuurtsjes, verhalenmiddagen, creatieve taalworkshops en gezinsactiviteiten
- Voor jongeren: leesclubs, boekentips, schrijfactiviteiten en verrassende formats die aansluiten bij hun belevingswereld
- Voor volwassenen: activiteiten in het Taalhuis met leertrajecten op maat, gericht op lezen, schrijven en het dagelijks gebruik van taal, begeleid door getrainde vrijwilligers
- Voor alle leeftijden: schrijversbezoeken, themadagen en culturele programma's die verhalen verbinden met de wereld van nu
- Meertaligheid krijgt een actieve plek, bijvoorbeeld via voorlezen in verschillende talen of programma's waarin de thuistaal een brug vormt naar het Nederlands

2. Iedereen doet mee

Digitale zelfredzaamheid en digitaal burgerschap

Waarom meedoen belangrijk is

Steeds meer dienstverlening, communicatie en informatie zijn online beschikbaar. Wie digitale vaardigheden heeft, kan zelfstandig zaken regelen, informatie vinden, meedoen aan het sociale en maatschappelijke leven en met vertrouwen navigeren in een digitale omgeving.

In Capelle en Krimpen heeft een grote groep inwoners nog niet alle vaardigheden die daarvoor nodig zijn. Zij vinden digitale systemen soms ingewikkeld of missen de basis om zelf stappen te zetten. Wij ondersteunen hen bij het vergroten van hun digitale zelfvertrouwen, zodat zij toegang krijgen tot voorzieningen, hun eigen zaken kunnen regelen en actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarbij leren we mensen hoe zij zichzelf online kunnen beschermen, door bewust om te gaan met persoonlijke gegevens, privacy en online veiligheid.

Daarnaast worden we dagelijks overspoeld met informatie en die is lang niet altijd betrouwbaar. Online nieuws, meningen en nepnieuws lopen door elkaar, algoritmes bepalen wat je wel en niet ziet en persoonlijke gegevens zijn kwetsbaar. Wie niet weet hoe digitale systemen werken of hoe je bronnen kunt beoordelen, verliest het overzicht en raakt het vertrouwen kwijt.

Digitale vaardigheden en digitaal burgerschap zijn daarom niet alleen handig, maar onmisbaar om volwaardig mee te doen en mee te praten. De bibliotheek is één van de weinige plekken waar mensen hier veilig en zonder drempels aan kunnen werken. Individueel, in eigen tempo, zonder oordeel. Hier kunnen inwoners praktische digitale stappen zetten en leren kritisch kijken, bewuste keuzes maken en grip houden op hun digitale leven.

Onze ambitie voor 2029

Inwoners van Capelle en Krimpen hebben de kennis en het zelfvertrouwen om hun weg te vinden in een digitale samenleving. Ze weten hoe ze hun digitale zaken regelen, hoe ze nepnieuws herkennen en hoe ze bewust keuzes maken. Wij willen drempels wegnemen, nieuwsgierigheid prikkelen en kritisch denken stimuleren.

Hoe we dat doen

Laagdrempelige hulp en praktische ondersteuning

Onze bibliotheek is een veilige plek waar inwoners terecht kunnen met al hun vragen: van het aanvragen van een DigiD tot hulp bij het invullen van formulieren of het begrijpen van zorginformatie. We bieden directe ondersteuning via het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en onze medewerkers en vrijwilligers leren inwoners hoe ze zelf stappen kunnen zetten. Hierbij staan zelfredzaamheid en vertrouwen centraal.

Digitale vaardigheden ontwikkelen

Digitale vaardigheden zijn essentieel om volwaardig mee te doen. Daarom bieden we trainingen en praktische workshops op verschillende niveaus. Denk aan het gebruik van een smartphone, e-mail of apps. En aan verdieping in online privacy, kunstmatige intelligentie of het herkennen van nepnieuws.

We zorgen ervoor dat iedereen kan oefenen in een veilige, toegankelijke omgeving. In onze vestigingen is gratis toegang tot computers en wifi en we bieden printvoorzieningen. We doen onderzoek naar de inzet van leen-devices, zodat toegang tot apparaten geen belemmering vormt.

Digitaal burgerschap en mediawijsheid

We helpen inwoners om bewuste en kritische gebruikers te worden. Dat betekent: leren hoe je betrouwbare informatie herkent, hoe je grip houdt op je eigen gegevens, hoe algoritmes werken, en hoe je bewust keuzes maakt in een digitale wereld. We stimuleren bewust gedrag op sociale media en helpen inwoners omgaan met de hoeveelheid informatie die dagelijks op hen afkomt. Zo dragen we bij aan digitale zelfredzaamheid en digitaal burgerschap.

Onze rol als wegwijzer

Soms is een vraag groter dan wij direct kunnen oplossen. In die gevallen laten we inwoners niet los, maar begeleiden we ze verder. We bieden persoonlijke ondersteuning en verwijzen actief door naar de juiste partner in ons netwerk, zoals welzijnsorganisaties, gemeenten, zorginstanties en gespecialiseerde hulpverleners. We maken het makkelijker voor mensen om hun weg te vinden in een wereld vol digitale systemen, regels en informatie. Niet als verlengstuk van de gemeente, maar als betrouwbare gids die inwoners helpt sterker te staan. We bieden overzicht, leren hen vaardigheden om zelf verder te komen en verwijzen warm door wanneer dat nodig is.

Collectie en programmering: stap voor stap digitaal vaardig

Onze collectie en programmering ondersteunen inwoners bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden en bewust online gedrag. We zorgen voor toegankelijke materialen, praktische ondersteuning en inspirerende activiteiten die passen bij de leefwereld en het niveau van onze bezoekers.

Collectie: onze collectie helpt inwoners stap voor stap digitaal vaardiger te worden.

Denk hierbij aan:

- Materialen over digitale basisvaardigheden, online veiligheid, mediawijsheid, algoritmes, privacy en nepnieuws
- Praktische gidsen en oefenmateriaal op verschillende niveaus

Programmering: met een divers aanbod maken we leren leuk, laagdrempelig en herkenbaar.

Voorbeelden zijn:

- Spreekuren en workshops van het IDO
- Basisvaardighedentrainingen, computercursussen en hulp bij DigiD
- Thematische sessies over online privacy, algoritmes, sociale media en nepnieuws
- Activiteiten binnen het DigiTaalhuis, waar taal en digitale vaardigheden gecombineerd worden
- Verkenning van leen-devices en aandacht voor nieuwe technologieën zoals AI

3. Altijd nieuwsgierig

Persoonlijke groei, dialoog en democratisch burgerschap

Waarom nieuwsgierigheid ertoe doet

Nieuwsgierigheid zet aan tot leren, ontwikkelen en verbinden. Het opent nieuwe perspectieven en vergroot begrip voor anderen. Toch is er in het dagelijks leven steeds minder ruimte voor reflectie, ontmoeting en het delen van ideeën. Jongeren en volwassenen vinden buiten school niet altijd plekken waar ze hun interesses kunnen verdiepen of hun blik kunnen verruimen. Daardoor ontstaan sneller misverstanden en groeit afstand tussen groepen.

Nieuwsgierigheid vormt bovendien de basis voor democratisch burgerschap. In onze maatschappij zijn kritisch denken, vragen durven stellen en met elkaar in gesprek blijven onmisbare vaardigheden. Die ontstaan niet vanzelf, maar vragen oefening en ruimte.

Onze ambitie voor 2029

We willen dat nieuwsgierigheid vanzelfsprekend voelt: iets wat inspireert, verrijkt en verbindt. De bibliotheek is een plek waar inwoners nieuwe ideeën ontdekken, verschillende perspectieven verkennen en zich blijven ontwikkelen, zonder prestatiedruk of drempels.

We willen dat iedereen zich vrij voelt om vragen te stellen, zichzelf uit te dagen en in gesprek te gaan over thema's die ertoe doen. In de bibliotheek leren inwoners kritisch denken, echt luisteren en hun eigen kijk op de wereld vormen. In onze bibliotheek ontstaat dialoog op natuurlijke wijze: via een boek, een lezing of een toevallige ontmoeting aan de leestafel. We brengen mensen met verschillende achtergronden, ervaringen en meningen met elkaar in contact, zodat zij elkaar beter begrijpen, vooroordelen afnemen en misverstanden kunnen worden doorbroken.

Hoe we dat doen

Democratisch burgerschap in de bibliotheek

Met democratisch burgerschap bedoelen we dat inwoners weten wat hun rechten en plichten zijn en zich verantwoordelijk voelen voor de samenleving. Het gaat om actief deelnemen, je stem kunnen laten horen, openstaan voor andere perspectieven en respectvol omgaan met verschillen.

De bibliotheek is de ideale plek om deze vaardigheden te oefenen: onafhankelijk, toegankelijk en veilig. We bieden ruimte voor ontmoeting, gesprekken en dialoog, en helpen inwoners een open en onderzoekende houding te ontwikkelen. Het gesprek voeren we op een gelijkwaardige manier, zodat verschillende stemmen goed tot hun recht komen.

Nieuwsgierigheid voeden en ruimte geven

We stimuleren leren en ontwikkelen vanuit nieuwsgierigheid. Onze activiteiten zijn sociaal, creatief en sluiten aan bij wat inwoners belangrijk vinden. Bij ons leren mensen vooral door uit te proberen en samen dingen te doen.

We bieden programma's die helpen bij het ontwikkelen van toekomstvaardigheden zoals samenwerken en kritisch denken. Mensen leren bij ons door te doen: spelenderwijs, onderzoekend en in contact met anderen. Cultuur heeft daarbij een vaste plek. Van lezingen en schrijversbezoeken tot kunstworkshops en tentoonstellingen. Ook verkennen we kansen om meertaligheid een plek te geven in onze programmering.

Een uitnodigende plek en houding

Nieuwsgierigheid groeit het best in een omgeving die uitnodigt om te verblijven, te ontdekken en vragen te stellen. Daarom zorgen we voor prettige, flexibele ruimtes met studieplekken, materialen en technologie. Medewerkers en vrijwilligers zijn zichtbaar, benaderbaar en dragen zelf een nieuwsgierige houding uit. We investeren in hun ontwikkeling en maken leren onderdeel van het dagelijks werk.

We werken samen met scholen, maatschappelijke organisaties, cultuurpartners en inwoners. Samen ontwerpen en uitvoeren is daarbij het uitgangspunt. Door samen te ontwikkelen, sluiten onze activiteiten aan bij wat mensen bezighoudt en ontstaat een programma dat leeft.

Programmering en collectie: nieuwsgierigheid prikkelen

Onze collectie en programmering dragen hier ook aan bij. We bieden inspirerende materialen, activiteiten en leeromgevingen die aansluiten bij de leefwereld van onze bezoekers: laagdrempelig, actueel en uitnodigend.

Collectie: onze collectie nodigt uit om nieuwe ideeën te verkennen en verschillende perspectieven te ontdekken. Denk hierbij aan:

- Dialoogcollecties rond maatschappelijke thema's, samengesteld vanuit meerdere invalshoeken
- Creatieve en filosofische titels die uitnodigen tot reflectie
- Meertalige titels, zodat iedereen zich herkent en welkom voelt

Programmering: met een breed aanbod stimuleren we leren vanuit nieuwsgierigheid en plezier. Voorbeelden zijn:

- Lezingen, workshops, gespreksavonden en co-creatieprojecten met inwoners
- Creatieve programma's rond kunst en literatuur
- Leeskringen en thematische bijeenkomsten die uitnodigen tot dialoog
- Skills dojo's waar jeugd en jongeren samen vaardigheden ontwikkelen
- Programma's buiten openingstijden of op locatie, zodat we nieuwe groepen bereiken
- Tegenlichtsessies

Organisatie

Onze ambities voor 2026–2029 vragen om een organisatie die deskundig, wendbaar, samenwerkingsgericht en innovatief is. We willen uitstralen wat we voor inwoners willen zijn: nieuwsgierig, gastvrij en voortdurend in ontwikkeling. Een plek waar bezoekers kunnen leren en waar medewerkers en vrijwilligers samen werken aan iets betekenisvols.

Hoe we dat doen

Medewerkers en vrijwilligers

Onze medewerkers maken het verschil in hoe inwoners ons ervaren. Hun kennis, betrokkenheid en gastvrijheid zijn bepalend voor de kwaliteit van onze dienstverlening. We willen dat zij deskundig, zichtbaar nieuwsgierig, benaderbaar en uitnodigend zijn. De manier waarop we inwoners benaderen, is minstens zo belangrijk als onze inhoudelijke kennis.

We investeren in een sterke leercultuur. Leren hoort bij werken: medewerkers krijgen tijd en ruimte om zich te ontwikkelen, nieuwe technologieën te verkennen, intervisie te doen, kennis te delen en samen te reflecteren. Fouten mogen gemaakt worden en ideeën mogen ontstaan.

Eigenaarschap is een sleutelwoord. Medewerkers krijgen ruimte om initiatief te nemen, mee te denken over koers en programmering en actief bij te dragen aan de ontwikkeling van de organisatie. Zo groeit zowel hun deskundigheid als hun betrokkenheid en trots.

Vrijwilligers versterken ons aanbod, met name bij de VoorleesExpress, het Taalhuis, de ondersteuning van digitale vaardigheden en in de frontoffice. Ze begeleiden deelnemers op een praktische, laagdrempelige manier en zorgen voor persoonlijke aandacht. We zorgen op onze beurt voor duidelijke afspraken, passende begeleiding en ruimte om zich te ontwikkelen. Op deze manier sluiten vrijwilligers goed aan bij het werk van medewerkers en versterken ze onze programma's.

Diversiteit en inclusie

Bibliotheek aan den IJssel wil een plek zijn waar iedereen zich welkom en gezien voelt, ongeacht achtergrond, taal, leeftijd, gender, beperking of opleidingsniveau. Diversiteit en inclusie zijn geen aparte thema's, maar vormen een integraal uitgangspunt in ons denken, werken en programmeren.

We streven naar een team waarin verschillende perspectieven samenkomen, in lijn met de Code Diversiteit & Inclusie. We blijven leren, reflecteren en verbeteren, zodat de bibliotheek voor alle inwoners een herkenbare, veilige en uitnodigende plek is.

Maatschappelijke waarde

Onze dienstverlening is persoonlijk, toegankelijk en gericht op impact. We willen weten hoeveel mensen we bereiken, maar vooral wat het voor hen betekent. Verandert er iets in hun leven, hun zelfvertrouwen, hun deelname aan de samenleving?

Daarom meten we structureel de effecten van onze programma's, bijvoorbeeld op leesplezier of digitale zelfredzaamheid. Die inzichten gebruiken we om beter aan te sluiten op wat mensen nodig hebben.

We zijn zichtbaar op veel plekken: in onze vestigingen, op scholen, bij festivals, markten, in wijkcentra en online. We benaderen inwoners zelf en zijn aanwezig op plekken waar zij komen. Overal staat persoonlijk contact centraal. Kwaliteit is daarbij een continu proces. We volgen landelijke kaders, werken volgens de norm Kwaliteit in Beeld en Zicht op Ontwikkeling van de Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal (CBCT), en leren van feedback van inwoners en partners. Signalen uit de praktijk vertalen we naar concrete verbeteringen.

Collectie

Onze collectie is meer dan een verzameling boeken: het is een motor voor nieuwsgierigheid, verbeelding en ontmoeting. Ze is actueel, divers en inspirerend, met aandacht voor kinderen, jongeren en volwassenen. We sluiten daarbij aan bij de uitgangspunten van het provinciaal collectiebeleidsplan van Zuid-Holland.

Meertaligheid en inclusie zijn uitgangspunt: iedereen moet zich kunnen herkennen. We koppelen collectie en programmering steeds nadrukkelijker, zodat boeken aanleiding worden voor gesprek en ontmoeting.

Medewerkers en vrijwilligers spelen hierin een actieve rol. Ze delen hun lees- en leerplezier met bezoekers. We experimenteren meer met gastcollectioneers, bundels met tegengestelde perspectieven, en pop-up leeskringen rond actuele thema's. Op die manier voelt de collectie levend en betekenisvol.

Digitale en online bibliotheek

De digitale bibliotheek is een waardevolle aanvulling op onze fysieke vestigingen. Via de landelijke Online Bibliotheek bieden we inwoners toegang tot e-books, luisterboeken en databanken, zodat lezen en leren altijd en overal mogelijk is.

We maken dit aanbod zichtbaarder in onze vestigingen en op onze website, bijvoorbeeld met leestips, schermen en displays. Hierdoor sluiten het fysieke en digitale aanbod beter op elkaar aan en gebruiken meer mensen het.

Samenwerking

We kunnen dit werk niet alleen. Daarom werken we structureel samen met partners. Soms brengen we iets op gang, soms verbinden we partijen aan elkaar. We zijn aanjager, verbinder en makelaar tussen domeinen. We werken intensief samen met onderwijs, welzijn, zorg, cultuur en het bedrijfsleven. Denk aan taalontwikkeling, leesbevordering, digitale zelfredzaamheid, participatie, loopbaanontwikkeling en culturele programmering. Met partners in Capelle en Krimpen ontwikkelen we een levendig aanbod dat nieuwsgierigheid prikkelt en ontmoeting mogelijk maakt. Cultuur en burgerschap gaan bij ons hand in hand. We ontwikkelen programma's voor en samen met partners en inwoners.

Vestigingen

Onze vestigingen zijn het zichtbare hart van de Bibliotheek aan den IJssel: gastvrije plekken voor ontmoeting, ontwikkeling en ontspanning. We blijven investeren in een aantrekkelijke, toekomstbestendige fysieke omgeving en zorgen voor flexibele ruimtes voor studie, workshops en programmering. Tegelijkertijd brengen we onze dienstverlening steeds dichterbij inwoners, met activiteiten die aansluiten bij wat er in de gemeenschap speelt.

We zijn voornemens om in Krimpen aan den IJssel de komende jaren te verhuizen naar een nieuwe duurzame vestiging op Raadhuisplein 4, in nauwe samenwerking met andere maatschappelijke en culturele partners. Deze nieuwe plek wordt een centrale ontmoetingsplek met ruime openingstijden, breed activiteiten aanbod en gedeelde ruimtes. Ook werken we aan een sterke digitale en mobiele aanwezigheid. De bibliotheek komt naar mensen toe: via pop-up activiteiten, mobiel aanbod en online dienstverlening.

Duurzaamheid

We nemen verantwoordelijkheid voor zowel milieu als sociale duurzaamheid. We reduceren afval, besparen energie en investeren in circulaire oplossingen en een duurzame bedrijfsvoering. Tegelijkertijd dragen we bij aan sociale duurzaamheid door inclusie en kansengelijkheid te bevorderen en werkplekken te bieden voor vrijwilligers en stagiaires. We streven ernaar om onze certificering als duurzame en gastvrije organisatie te behouden via het keurmerk Green Leisure.

Marketing en communicatie

Onze zichtbaarheid bepaalt onze maatschappelijke impact. We willen duidelijk laten zien waar we voor staan: een plek voor lezen, leren en ontmoeten. We versterken onze positionering en voeren gerichte campagnes, zowel fysiek als digitaal, met aandacht voor specifieke doelgroepen.

We vertellen verhalen van inwoners en partners, zodat anderen zich herkennen en laten inspireren. We laten meer van onze collectie en programmering zien in de bibliotheek en profileren ons als plek voor boeken en als plek voor educatie, talentontwikkeling en maatschappelijke ontmoeting. Hiermee vergroten we onze zichtbaarheid, relevantie en toegankelijkheid.

Interne communicatie is daarbij even belangrijk. Medewerkers en vrijwilligers kennen onze koers, voelen zich betrokken en treden op als ambassadeurs. We delen successen, inzichten en verhalen intern, zodat iedereen vanuit dezelfde basis werkt en één herkenbare stem van de bibliotheek naar buiten brengt.

Toezicht en governance

Bibliotheek aan den IJssel werkt volgens het bestuursmodel van een directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht. Deze structuur waarborgt een heldere scheiding tussen bestuur, toezicht en verantwoording.

We onderschrijven de Governance Code Cultuur en hanteren deze als richtlijn voor goed bestuur, transparantie, integriteit en professioneel toezicht. Zo werken we verder aan een betrouwbare, toekomstgerichte organisatie die rekenschap aflegt aan haar omgeving. De Raad van Toezicht vervult haar rol als werkgever, toezichthouder en sparringpartner van de directeur-bestuurder en bewaakt daarbij het maatschappelijke en culturele belang van de bibliotheek.

Meerjarenbegroting

Onze ambities voor 2026–2029 vragen om een gezonde, transparante en toekomstgerichte financiële basis. Daarom koppelen we onze meerjarenbegroting expliciet aan dit meerjarenbeleidsplan en aan het jaarlijkse productenboek. Dit laat duidelijk zien hoe we onze middelen inzetten om maatschappelijke impact te realiseren en hoe beleid, uitvoering en financiën met elkaar in balans blijven.

Elke pijler van ons beleid – Taal is onze sleutel, Iedereen doet mee en Altijd nieuwsgierig – wordt jaarlijks vertaald naar programma's en producten. De meerjarenbegroting volgt deze structuur en laat zien hoe we investeren in ontwikkeling, participatie en ontmoeting.

Onze bedrijfsvoering blijft flexibel en beweegt mee met wat nodig is. We spelen actief in op maatschappelijke opgaven, technologische ontwikkelingen en lokale behoeften. Dat betekent dat we ruimte houden voor tijdelijke initiatieven en onze inzet kunnen bijstellen op basis van de actualiteit. Hiermee zorgen we dat de bibliotheek meebeweegt en aansluit bij nieuwe ontwikkelingen.

We benutten de beschikbare middelen zorgvuldig en doelgericht. We investeren in activiteiten die aantoonbaar waarde toevoegen voor inwoners en werken kostenbewust. Waar mogelijk versterken we onze financiële basis door externe financiering, zoals fondsen, subsidies en samenwerkingsprojecten die gericht zijn op innovatie, educatie en participatie.

Baten en financiering

De belangrijkste inkomsten van de bibliotheek bestaan uit gemeentelijke exploitatiesubsidies, zorgplichtgelden en specifieke doeluitkeringen. Daarnaast leveren ledenbijdragen, samenwerkingsprojecten en overige baten een belangrijke bijdrage aan onze financiële basis.

We streven ernaar dat het lidmaatschap voor iedereen toegankelijk blijft. Eventuele beleidsvoornemens, zoals het verlengen van gratis lidmaatschap tot 23 of 27 jaar, of het afschaffen van tetaatgelden, worden zorgvuldig afgewogen op maatschappelijke waarde en financiële haalbaarheid. De mogelijke dekking hiervan bespreken we in de nieuwe beleidsperiode met beide gemeenten.

Daarnaast maken diverse doelsubsidies het mogelijk om specifieke maatschappelijke doelen te realiseren. Deze subsidies dragen bij aan groei, innovatie en continuïteit binnen onze maatschappelijke programmering. Dit betreft onder meer:

- WEB-gelden voor coördinatie binnen het Taalnetwerk en activiteiten van het Taalhuis,
- IDO-gelden voor digitale inclusie,
- Masterplan Basisvaardigheden,
- Onderwijsachterstandensubsidies (voor Capelle),
- BoekStart subsidie (voor Krimpen)
- en middelen uit de SPUK-regeling voor de voorgenomen verhuizing (voor Krimpen)

Tot slot werken wij naar een gezonde financiële positie voor de lange termijn. In lijn met de richtlijnen voor publieke bibliotheken zetten we ons in om, waar mogelijk, onze algemene reserve verder te vergroten binnen de toegestane grenzen. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige organisatie die schokken kan opvangen en ruimte houdt voor innovatie en ontwikkeling.

Lasten en kostenontwikkeling

De lasten zijn afgestemd op onze strategische doelen en opgebouwd uit programmakosten, personeelskosten, huisvesting en ondersteunende middelen. We houden rekening met reguliere loon- en prijsontwikkelingen en de effecten van nieuwe projecten en uitbreidingen. Door de implementatie van diverse programma's stijgen personeels- en sociale lasten naar verwachting licht. Ook de kosten voor opleiding, ondersteuning en organisatieontwikkeling nemen in verhouding toe.

De mogelijke verhuizing naar een duurzame vestiging in Krimpen aan den IJssel kan leiden tot een wijziging in de huisvestingslasten. Zodra deze plannen concreet zijn, nemen we eventuele meerkosten in overleg met de gemeenten structureel op in de financiering.

We blijven sturen op efficiency, effectiviteit en maatschappelijke opbrengst. Onze financiële koers is gericht op stabiliteit, transparantie en verantwoorde groei, in nauwe samenhang met onze maatschappelijke opdracht.

Begroting

	2026	2027	2028	2029
Totaal begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Baten				
Bijdrage leners	168.100	168.100	168.100	168.100
Specifieke dienstverlening	272.200	280.366	288.777	297.440
Diverse baten	457.950	471.689	485.839	500.414
Exploitatie subsidie	1.823.151	1.877.846	1.934.181	1.992.206
Zorgplichtgelden	300.400	309.412	318.694	328.255
Overige subsidie	666.466	686.460	707.054	728.265
Totaal baten (a)	3.688.267	3.793.872	3.902.645	4.014.682
Lasten				
Bestuur en organisatie	80.530	82.946	85.434	87.997
Huisvesting	641.611	660.859	680.685	701.106
Personeel	2.186.574	2.247.128	2.309.499	2.373.741
Administratie	122.700	126.381	130.172	134.078
Transportkosten	12.335	12.705	13.086	13.479
Automatisering	179.550	184.937	190.485	196.199
Collectie en media	247.000	254.410	262.042	269.904
Specifieke kosten	58.167	59.912	61.709	63.561
Overige kosten	159.800	164.594	169.532	174.618
Totaal lasten (b)	3.688.267	3.793.872	3.902.645	4.014.682

Risico's en beheersmaatregelen

Om onze maatschappelijke opdracht duurzaam waar te maken, kijken we naar kansen en naar risico's die de komende jaren impact kunnen hebben. We anticiperen daarop met een lerende en toekomstgerichte organisatie. Daarmee groeit de organisatie steeds verder uit tot een stabiele en flexibele bibliotheek, met aandacht voor wendbaarheid, samenwerking, innovatie en financiële stabiliteit.

Risico

Afhankelijkheid van gemeentelijke subsidies

Bij financiële druk of beleidswijzigingen bij gemeenten kan onze dienstverlening onder druk komen te staan.

Tijdelijke projectsubsidies

Een deel van ons aanbod draait op tijdsgebonden middelen; wegvallen daarvan kan programma's bedreigen.

Arbeidsmarkt en personeelscontinuïteit

Krapte op de arbeidsmarkt en wettelijke doorstroom naar vaste contracten vragen om zorgvuldig HR-beleid.

Stijgende kosten en voorgenomen

verhuizing Hogere lasten en het voorbereiden van een verhuizing vragen om financiële veerkracht.

Digitale veiligheid en privacy

Toenemende cyberdreigingen en datarisico's vragen om stevige digitale beveiliging.

Financiële veerkracht

Onvoorziene ontwikkelingen kunnen de bedrijfsvoering raken; reserves zijn nog beperkt.

Onze aanpak

- Regelmatige afstemming met gemeenten en transparante verantwoording
- Impact meten en zichtbaar maken
- Actief aanvullende financiering en fondsen werven

- Programma's tijdig evalueren en borgen.
- Duurzame financiering via partners verkennen
- Programma's schaalbaar en afschalingsbestendig opzetten

- Strategische personeelsplanning
- Zorgen voor evenwicht tussen vaste formatie en flexibele inzet
- Investeren in deskundigheid, werving en behoud

- Scenario's plannen en structureel monitoren
- Intensieve samenwerking met gemeenten m.b.t. zorgplicht en huisvesting
- Duurzaam en efficiënt gebruik van middelen

- Investeren in veilige systemen en externe audits
- Regelmatig updates uitvoeren, systemen testen en protocollen naleven
- Scholing en bewustwording bij medewerkers

- Geleidelijke versterking van de algemene reserve binnen wettelijke kaders
- Een flexibele begroting met ruimte voor bijsturing hanteren
- Regelmatige evaluatie en herijking